

Veen, voer en verder – onderzoek naar alternatieve (natte) teelten bruikbaar voor de melkveehouderij																																																																																	
Beschrijving maatschappelijk probleem/opgave	<p>Om bodemdaling te voorkomen en de CO₂-uitstoot te verminderen, wordt mogelijk in delen van het veenweidegebied het waterpeil niet meer verlaagd, maar stabiel gehouden of zelfs verhoogd. Hierdoor is het voor melkveehouders moeilijk om voldoende grasproductie van deze weiden te halen. Samen met de sector wordt gezocht naar alternatieve teelten die passen in dit bijzondere gebied en bruikbaar zijn voor de melkveehouderij. Zo kan de melkveehouderij producent en cultuurdrager blijven in het veenweidegebied.</p> <p>Het project onderzoekt specifiek de mogelijkheden van riet, lisdodde, miscanthus, wilde rijst en wilg. In een verdienmodel wordt zowel bijgedragen aan stoppen van bodemdaling (peilverhoging), als aan aanvullende ruwvoerbehoefte. Schoon water is een belangrijk nevenproduct. Door te beginnen met de toepasbaarheid binnen de huidige melkveebedrijven is de stap naar nog hoogwaardigere toepassingen van natte teelten later makkelijker te zetten.</p>																																																																																
Welke onderzoeksvraag wordt beantwoord	<p>Zijn lisdodde, wilg, riet, miscanthus en wilde rijst rendabele teelten als onderdeel van het melkveebedrijf, kijkend naar teelt, opbrengst en voederwaarde voor melkvee?</p> <p>Wat zijn de effecten van de teelt?</p>																																																																																
Wat is de doelstelling van het project	<p>De economie van het gebied te verbreden en de duurzaamheid van het gebied te vergroten, door inzicht te krijgen in nieuwe, rendabele en duurzame landbouwactiviteiten bij een hoog waterpeil in het veenweidegebied. Daarbij wordt gestreefd naar het stopzetten van de bodemdaling, lagere ammoniakuitstoot, minder verlies van stikstof, aangepast voer en meer kansen voor vogels en biodiversiteit.</p>																																																																																
Resultaten	<p>De resultaten zijn in de tabel samengevat (bron: brochure Natte teelten voor het veenweidegebied. Verkenning van de mogelijkheden van lisdodde, riet, miscanthus en wilg). Toelichting op de tabel is te vinden in de brochure en het eindrapport.</p> <table border="1"> <caption>Tabel 3.5: Evaluatie van vier potentiële natte teelten op basis van expert judgement.</caption> <thead> <tr> <th></th> <th>Lisdodde</th> <th>Riet</th> <th>Miscanthus</th> <th>Wilg</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Opbrengst</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>-20/+5 cm</td> <td>0</td> <td>+</td> <td>-</td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>+20 cm</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Ruwvoer</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Als ruwvoer</td> <td>0</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>Als structuurvoer</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Absorptie voor strooisel</td> <td>+</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Verbrandingswaarde</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>Isolatiewaarde</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>0</td> <td>+</td> </tr> <tr> <td>Diensten</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Broeikasgassen</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>-^{***}</td> <td>0^{**}</td> </tr> <tr> <td>Waterzuivering</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>-^{***}</td> <td>-^{***}</td> </tr> <tr> <td>Waterberging</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>-</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Uitmijnen</td> <td>+</td> <td>0</td> <td>-^{***}</td> <td>-^{***}</td> </tr> <tr> <td>Biodiversiteit en landschap</td> <td>+</td> <td>+</td> <td>- (Exoot)</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Wel als houtsnippers in vrijloopstal. ** Op basis van waarden die bekend zijn van kleine lisdodde. *** Evaluatie bij hoog water, bij een lager waterpeil kan dit anders zijn.</p>		Lisdodde	Riet	Miscanthus	Wilg	Opbrengst					-20/+5 cm	0	+	-	+	+20 cm	+	+	-	-	Ruwvoer					Als ruwvoer	0	-	-	+	Als structuurvoer	+	+	+	-	Absorptie voor strooisel	+	0	0	-	Verbrandingswaarde	+	+	+	+	Isolatiewaarde	+	+	0	+	Diensten					Broeikasgassen	+	+	- ^{***}	0 ^{**}	Waterzuivering	+	+	- ^{***}	- ^{***}	Waterberging	+	+	-	0	Uitmijnen	+	0	- ^{***}	- ^{***}	Biodiversiteit en landschap	+	+	- (Exoot)	0
	Lisdodde	Riet	Miscanthus	Wilg																																																																													
Opbrengst																																																																																	
-20/+5 cm	0	+	-	+																																																																													
+20 cm	+	+	-	-																																																																													
Ruwvoer																																																																																	
Als ruwvoer	0	-	-	+																																																																													
Als structuurvoer	+	+	+	-																																																																													
Absorptie voor strooisel	+	0	0	-																																																																													
Verbrandingswaarde	+	+	+	+																																																																													
Isolatiewaarde	+	+	0	+																																																																													
Diensten																																																																																	
Broeikasgassen	+	+	- ^{***}	0 ^{**}																																																																													
Waterzuivering	+	+	- ^{***}	- ^{***}																																																																													
Waterberging	+	+	-	0																																																																													
Uitmijnen	+	0	- ^{***}	- ^{***}																																																																													
Biodiversiteit en landschap	+	+	- (Exoot)	0																																																																													
Doelgroep	Agrariërs, overheden																																																																																
Deelnemers	<p>Betrokkenen: VIC, KTC Zegveld</p> <p>Kennisinstututen: Louis Bolk Instituut, Radboud Universiteit Nijmegen</p> <p>Financiers: Programmabureau Utrecht West, Provincie Zuid-Holland, Radboud Universiteit Nijmegen</p>																																																																																
Contactpersoon + contactgegevens	<p>Nick van Eekeren, Louis Bolk Instituut, n.vaneekeren@louisbolk.nl</p> <p>Monique Bestman, Louis Bolk Instituut, m.bestman@louisbolk.nl</p> <p>Christian Fritz, Radboud Universiteit, c.fritz@science.ru.nl</p>																																																																																
Status	Lopend																																																																																
Links	<p>https://www.louisbolk.nl/publicaties/eindrapportage-veen-voer-en-verder</p> <p>https://louis-bolk.nl/publicaties/natte-teelten-voor-het-veenweidegebied</p> <p>www.veenweiden.nl/mediatheek/sid</p> <p>http://www.veenweiden.nl/systeeminnovatieprogramma/hogwaardige-biomassa-lisdodde-biedt-marktkansen/</p>																																																																																
Looptijd	2016 – 2020																																																																																

Locatie	Zegveld
Samenhang andere projecten	
Peildatum	Augustus 2021